

Toelichting Persbericht OVV 20 oktober 2011

Samenvatting

1 Globale beoordeling

Het recente institutionele akkoord én de parallel gemaakte afspraken over justitie e.a. lijken ons uitzonderlijk schadelijk voor Vlaanderen, maar net zo goed ook voor goed bestuur, voor de openbare financiën en voor onze economie. Het OVV persbericht keurde dat akkoord al af. Vlaanderen ziet immers geen enkele van zijn grote eisen ingewilligd, daar waar de Franstaligen op zowat al hun grote eisen scoren; de beperkte vooruitgang voor Vlaanderen is daarentegen voor de fiscale autonomie voor vele jaren uitgesteld, als die er al komt, en dikwijls afhankelijk van het sluiten van samenwerkingsakkoorden. Vlaanderen zal pas echt meer 'juste retour' krijgen na 15 à 20 jaar, en dan nog enkel wanneer de groei tot dan voldoende hoog ligt. Tot dan zal de factuur voor Vlaanderen elk jaar véél hoger liggen dan nu, volgens meerdere schattingen zelfs ettelijke miljarden hoger!

Daarnaast zal de nu al extreme versnippering van bevoegdheden nog aanzienlijk toenemen, krijgen de Vlamingen in Brussel en Vlaanderen nog minder inspraak in het bestuur van de hoofdstad, maar moetenz e veel meer bijdragen. De Franstaligen krijgen tegelijk nog meer voorrechten. De communautaire spanningen in de Vlaamse Rand zullen daardoor hoogstwaarschijnlijk nog toenemen, eerder dan afnemen.

Uiteraard moeten socio-economische thema's en besparingen nog verder aangesneden worden. Maar deze afspraken bemoeilijken afdoende oplossing en structurele hervormingen fors. De voorgestelde maatregelen, waaronder nochtans ook enkele goede, bieden weinig soelaas. Het is typerend, zoals het AK-VSZ opmerkte, dat veel maatregelen ingeleid worden door woordenkramerij, dan gevolgd door de maatregel en dan door de verregaande uitholling ervan!

Dit akkoord bevat vele en zware strategische Vlaamse toegevingen. Het haalt het historische compromis tussen de gemeenschappen en gewesten volledig onderuit én het behoudt de financiële en economische dominantie van het federale niveau. Het budget daarvan zal in 2012 met de SZ erbij ongeveer 187 miljard bedragen tegen hoogstens 74 miljard voor de gewesten en de gemeenschappen. Dit akkoord is een gigantische nederlaag voor Vlaanderen. Het maakt de Copernicaanse staats hervorming in één klap onwaarschijnlijk en buitensporig moeilijk.

De 'Uitgebreide Toelichting' bevat een grondigere bespreking (18 p.).

2 BHV en Brussel

De afspraken hiervoor zijn niet zo gunstig voor Vlaanderen. De kieskring BHV wordt immers slechts deels en onvolledig gesplitst, waarbij de privileges voor de Franstaligen versterken. Electoraal worden 'de zes' verregaand losgeweekt van onder het volle gezag van de Vlaamse overheid. De 29 andere gemeenten (HV) zouden enigszins kunnen kalmeren. Gerechtelijk wordt er zelfs totaal niets gesplitst. Rechtbanken worden enkel ontdebeld. Franstaligen in heel Vlaams-Brabant mogen er Vlaamse instellingen -zoals rechters en het gezag van de Vlaamse voogdij- blijven negeren. Gedetacheerde Franstalige rechters tonen aan dat zelfs een perfect tweetalige Vlaamse rechter niet goed genoeg is voor de Franstaligen.

Bij betwistingen wordt het zelfs mogelijk dat Franstaligen uit het ééntalig Nederlandstalige gebied er gelijk kunnen krijgen van uitsluitend Franstalige rechters. De Vlaamse regering behoudt dus het recht om de burgemeesters in de zes te benoemen, maar ze verliest het recht om kandidaten niet te benoemen. De juridische beoordeling wordt ook onttrokken aan de Nederlandstalige kamer van de Raad van State. De 'zes' bedoelde gemeenten worden in één apart kieskanton samengebracht. Voorts tellen de stemmen van Franstaligen in Halle-Vilvoorde mee voor de gecoöpteerde senatoren. En dan komt er nog een 'hoofdstedelijke gemeenschap' die voor de Franstaligen moet uitgroeien tot een groot-Brussel.

Kortom, BHV krijgt geen splitsing, maar een modderig, lelijk compromis dat Franstalige voorrechten

versterkt. Het BHV-akkoord is totaal niet de gevraagde splitsing. Dat is dan ook geen enkele prijs waard!

3 Overdrachten van bevoegdheden

Deze tonen een gemengd, maar globaal teleurstellend beeld. Zoals vele partijen het bevestigen, *'het had meer moeten zijn'*. Dat is dan nog diplomatisch uitgedrukt. Een nauwkeurige analyse bevestigt immers dat geen enkele van de gevraagde overdrachten gerealiseerd wordt! Naar de aard is het pakket overdrachten zeer divers, maar ook zeer versnipperd in meestal kleine bedragen. Soms worden bevoegdheden homogener maar meestal blijft men halfweg steken, of worden enkel kruimels en kleinere brokken overgedragen.

Erger is de eenzijdige dominantie van de gewesten die de drie gemeenschappen quasi volledig buiten spel zetten. De Vlaamse onderhandelaars lijken op dit vlak het noorden volledig kwijt!

Voor het arbeidsmarktbeleid is er nog het meeste toegezegd: dat zou naar de gewesten gaan, maar met uitzondering van vele cruciale deel-bevoegdheden: de arbeidswetgeving, de controle en de instelling die controleert (de RVA), de werkloosheidsvergoedingen én het sociaal overleg. Er blijven dus twee kapiteins op dat schip en maar bitter weinig ruimte voor het innoverende, socialere beleid dat Vlaanderen wil!

De overdracht van kinderbijlagen is hartverscheurend, gezien Vlaanderen de Brusselse Vlamingen zou moeten laten vallen. Deze komen onder een Brusselse instelling terecht (de GGC). Daarin heeft de Vlaamse Gemeenschap geen enkele inspraak, doch enkel lokale instellingen, VGC en Cocof. Dit is dus geen overdracht naar de drie gemeenschappen, maar naar vier "feitelijk gewestelijke regelingen"! Dit is de spreekwoordelijke familie uit de oude tijden die zich kan vrijkopen uit de slavernij, maar die daarbij wel de oudste dochter voor eeuwig zal moeten afstaan als dienstmaagd.

Voor volksgezondheid is de overdracht ronduit pover: minder dan 1/7de van de bevoegdheden wordt overgedragen en dan ook nog eens deels aan de gewesten – wat niet gevraagd was. Het resultaat is een blijvend zwaar versnipperd beleid, federale dominantie en waarbij Vlaanderen zelfs voor preventie niet integraal bevoegd is gezien allerlei nationale plannen ook daarin nog kunnen voort woekeren!

Dit akkoord stelt veel bevoegdheidsoverdrachten voor, maar de meeste daarvan zijn beperkt tot zeer beperkt in omvang, in de reële beleidsautonomie én onderworpen aan het sluiten van voorafgaande samenwerkingsakkoorden. De tragische lot van de Plantentuin van Meise leerde ons echter dat dit laatste uitstel en zware chantage betekent! Bijna steeds behoudt de federale overheid cruciale bevoegdheden.

Een budgettaire analyse van de overdrachten toont aan dat slechts zo'n 15% van de over te dragen budgetten leiden tot homogene bevoegdheden. De bestuurlijke versnippering gaat dus nog verder omhoog. Dat zal de directe en de indirecte kosten voor het openbaar bestuur opdrijven. De beweerde verregaande defederalisering is dus schijn.

De beweerde overdracht van 17 miljard is dus vooral schone schijn: integrale overdrachten wegen slechts zo'n 2,5 miljard en de overdrachten naar de gemeenschappen bedragen slechts enkele 100-en miljoenen! De Vlaamse voorkeur voor een vernieuwend, socialer beleid blijft zonder reële extra beleidsruimte achter.

4 Financiering van de deelstaten

De afgesproken financiering van gewesten en gemeenschappen is een ramp voor Vlaanderen. We zullen waarschijnlijk zelfs meer dan 2 miljard moeten inleveren. Dat komt bovenop de huidige transfers van 12 miljard.

Globaal betreft de afgesproken hervorming slechts een zeer klein deel van het gevraagde: ze slaat enkel op de bijzondere financieringswet (BFW), maar laat de zeer grote transfers in de sociale zekerheid en in de geografische (regionale) verdeling van bestedingen en investeringen onaangeroerd. De beweerde afname zou daarenboven, zelfs in het allerbeste geval beperkt blijven en tot enkele 100 miljoenen (telkens per jaar). En dat is slechts het geval onder uitzonderlijke economische omstandigheden, namelijk een gemiddeld veel hogere groei dan de laatste 10 jaar het geval was. Waarschijnlijker is enkele miljarden extra transfers.

De overdrachten gebeuren grotendeels onder de vorm van dotaties gekoppeld aan de behoeften. Met

uitzondering van de enveloppes ‘arbeidsmarkt’ en ‘fiscale uitgaven’ is er geen verantwoordelijkheid voor de financiering van de uitgaven. Het *consumptiefederalisme* blijft bestaan.

Voor de financiering van de Gewesten zou er overgeschakeld worden op een beperkte fiscale autonomie via opcentiemen op het deel van de personenbelasting dat federaal blijft. Ook al gaat het maar om 10 miljard of ongeveer 30 % van de personenbelasting, in principe juichen wij dit toe. Maar in de praktijk wordt deze autonomie aanzienlijk uitgehold door een ‘eeuwig’ durend solidariteitsmechanisme en een integrale (100%) compensatie die in de eerste tien jaar constant blijft en in de daaropvolgende tien jaar slechts met 10 % per jaar afgebouwd wordt.

Extra geld voor Brussel, de allergrootste Franstalige eis, is voor het volle gevraagde pond toegekend, en dan nog zonder reële beperkingen op de besteding ervan. Er werd een interne hervorming aangekondigd, met een mobiliteitsplan, een veiligheidsplan en overdracht van straatvegers van gewest naar gemeenten en van de bevoegdheid voor vergunning van grote projecten van gemeenten naar gewest. Maar alles samen is dat een hervorming van zeer beperkte omvang, een schertsvertoning met hoog *'straatvegersgehalte'*.

M.a.w. omdat de Franstaligen geen fiscale concurrentie aanvaardden en omdat 'geen enkele deelstaat rijker mag worden' krijgt Vlaanderen niet de meeropbrengst die normaal het gevolg zou zijn van zijn hogere productiviteit, en omdat geen enkele deelstaat armer mag worden krijgen Wallonië en Brussel de lagere opbrengst die normaal het gevolg zou zijn van hun fiscale autonomie, vergoed. Dit is dus zoals in een wielerskoers die vlak voor de meet wordt stilgelegd: wie voorop rijdt moet een eind terugkeren en wie een eind achter was wordt met de wagen tot op hetzelfde punt bijgebracht.

Het is natuurlijk wel zo dat indien de opbrengst van de personenbelasting in een Gewest stijgt, bijvoorbeeld als gevolg van de gestegen tewerkstelling, dit gewest ongeveer 30 % krijgt van de extra personenbelasting in zijn gewest, en omgekeerd in geval van daling van de inkomsten uit de personenbelasting.

Omdat de Gewesten gelijkgeschakeld worden bij de start, en door de afgesproken bonus voor werkgelegenheidsbeleid verwachten we dat de hervormde financieringswet in de toekomst gunstiger zal zijn voor Wallonië en Brussel. Voor Wallonië en Brussel is het immers veel makkelijker om hun tewerkstellingsgraad van 58 % met een veel hoger percentage te doen stijgen dan Vlaanderen t.o.v. 68 %. Bovendien zal de groei van de bevolking op actieve leeftijd in Wallonië groter en in Brussel veel groter zijn dan in Vlaanderen. De financiële autonomie en financiële verantwoordelijkheid voor de deelstaten blijft dus ondermaats. Voor de gemeenschappen is er zelfs een kleine afname van de reële autonomie! Vlaanderen zal daarenboven pas na zeer lange tijd hoogstens een minuscule extra 'juste retour' mogen verwachten. Hierdoor zullen de transfers van Vlaanderen naar de Franstaligen hoogst waarschijnlijk voor lange tijd nog toenemen.

5 Totale negatie van Vlaamse voorkeur

Bart Maddens vatte het goed samen (in DM van 11/10/2011): *“In de vijf Vlaamse resoluties (en dus ook in het Vlaamse regeerakkoord) wordt ondubbelzinnig gepleit voor een ver-sterking van de tweeledigheid. (...) Wat we nu krijgen is precies het tegenovergestelde : onze staatsstructuur wordt onherroepelijk op het spoor gezet in de richting van een federalisme met drie sterke deelstaten.”*

We kunnen daaraan toevoegen dat ook na 20 jaar er in de verste verte geen sprake zal zijn van een juste retour, noch van reële financiële verantwoordelijkheid, noch van voldoende reële bestedingsautonomie plus fiscale autonomie om de belastingen voelbaar te kunnen laten zakken. Om maar één voorbeeld te geven, de fiscale autonomie van de deelstaten zal zelfs nog véél te beperkt zijn om de loonlasten te laten dalen tot het peil van onze buurlanden! Gezien de danig beperkte realisatie van Vlaamse verwachtingen, en de extreem hoge prijs die daarvoor aan de Franstaligen betaald zou moeten worden, wijst het OVV dit institutioneel akkoord in zijn geheel af. Liever géén akkoord dan dit wangedrocht! Dit legt ook teveel strategische beperkingen op aan elke verdere ontvoogding van Vlaanderen, aan beter bestuur en aan de democratie.

Meer dan 500 dagen na de laatste verkiezingen heeft de berg een lelijke rat gebaard die gedrild lijkt pom vooral in Vlaams vlees te bijten.